

Sygn. akt VII U 1160/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2018 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy J. J.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek odwołania J. J.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 16 lipca 2018 r. znak: (...)(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

J. J. w dniu 13 września 2018r. złożył odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 16 lipca 2018r., znak: (...)(...)stwierdzającej ustanie od 1 stycznia 2018r. ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno - rentowego.

Ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji i stwierdzenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Zarzucił organowi rentowemu naruszenie:

- art. 3a ust. 1 w związku z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017r., poz. 2336 ze zm.) poprzez jego zastosowanie i wydanie decyzji w sprawie ustania ubezpieczenia, wobec błędnego stwierdzenia przez organ rentowy okoliczności uzasadniających podleganie ubezpieczeniu, podczas gdy w rzeczywistości prawidłowo ustalone okoliczności nie uzasadniają ustania ubezpieczenia;

- art. 5b ust. 1 ww. ustawy poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że wyłącznie kwota przychodu osiąganego za dany miesiąc z tytułu powołania do rad nadzorczych, przekraczająca kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, stanowi podstawę niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, podczas gdy ww. przepis dopuszcza podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników biorąc pod uwagę przychód osiągnany w rozliczeniu miesięcznym w okresie pełnienia funkcji w radzie nadzorczej.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że w dniu 16 maja 2016r. na trzyletnią kadencję, a więc do maja 2019r. albo do odbycia Walnego Zgromadzenia Członków, został powołany na funkcję członka rady nadzorczej w SM (...). Wynagrodzenie z tego tytułu wynosi 1/2 minimalnego wynagrodzenia za pracę. W dniu 22 grudnia 2017r.

nastąpiło z kolei powołanie na członka rady nadzorczej (...) S.A., z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 2.000 zł brutto. Wynagrodzenie za grudzień 2017r. zostało wypłacone w styczniu 2018r. w kwocie 645,16 zł (proporcjonalnie za niepełny miesiąc pełnienia funkcji). Suma wynagrodzeń z tytułu pełnionych funkcji w obu ww. podmiotach od stycznia 2018r. wynosi 3.050 zł za każdy miesiąc pełnienia funkcji. W rozliczeniu miesięcznym, zgodnie z art. 5b ust. 1 ww. ustawy, w okresie pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, czyli do grudnia 2019r., przychód według ubezpieczonego nie przekracza kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę. Czas liczony do upływu kadencji pełnionej funkcji członka rady nadzorczej, liczonej od stycznia 2018r., wynosi 18 miesięcy, które po pomnożeniu przez kwotę 2.100 zł stanowiącą wynagrodzenie minimalne, daje kwotę 37.800 zł, możliwą do uzyskania i podlegania jednocześnie ubezpieczeniu społecznemu rolników. W całym okresie 3 letniej kadencji maksymalny przychód możliwy do uzyskania, a zarazem pozwalający na podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników, wynosi 75.500 zł (36 miesięcy pomnożone przez kwotę minimalnego wynagrodzenia). W trakcie 3 letniej kadencji rozpoczętej w maju 2016r., do kwietnia 2018r. całkowity przychód ubezpieczonego wyniósł natomiast 40.645 zł w obu podmiotach, co w rozliczeniu miesięcznym daje kwotę 1.129 zł. Kwota taka wynika z podzielenia kwoty 40.645 zł przez liczbę 36 miesięcy okresu pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, o którym mowa w art. 5b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Wobec tego odwołanie powinno podlegać uwzględnieniu (odwołanie z dnia 5 września 2018r., k. 3 – 4 a.s.).

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 4 października 2018r. wniosła o oddalenie odwołania. Uzasadniając swe stanowisko wskazała, że Prezes KRUS decyzją z dnia 16 lipca 2018r. wyłączył J. J. z ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 1 stycznia 2018r., działając na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 3a ust. 1, art. 5a, art. 5b ust. 1, art. 8 ust. 1 i 2, a także art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017r., poz. 2336 ze zm.).

J. J. od dnia 3 sierpnia 2002r. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy jako rolnik, a od dnia 14 grudnia 2015r. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej. W dniu 1 stycznia 2015r. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu pełnienia funkcji członka rady nadzorczej w SM (...) oraz od dnia 22 grudnia 2017r. w radzie nadzorczej (...) S.A. W okresie od 1 stycznia 2015r. do 30 grudnia 2016r. przychód z tytułu pełnienia powyższych funkcji w rozliczeniu miesięcznym nie przekroczył połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę, zaś od dnia 31 grudnia 2016r. do dnia 31 grudnia 2017r. nie przekroczył kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę i w związku z tym ubezpieczony spełniał warunki do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w tych okresach. Od dnia 1 stycznia 2018r. J. J. nie może już jednak pozostawać w ubezpieczeniu społecznym rolników, ponieważ nie spełnia warunków z art. 5b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (odpowiedź na odwołanie z dnia 4 października 2018r., k. 6 – 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. J. od dnia 3 sierpnia 2002r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników (decyzja z dnia 12 września 2002r., k. 6 akt KRUS).

Uchwałą Nr 11/28/06/2013 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z dnia 18 czerwca 2013r. J. J. został powołany do rady nadzorczej z wynagrodzeniem w wysokości 1/3 minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (uchwała Nr 11/28/06/2013 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z dnia 18 czerwca 2013r., k. 15 akt KRUS; uchwała Nr 07/29/05/2012 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z dnia 29 maja 2012r., k. 14 akt KRUS).

Od dnia 14 grudnia 2015r. ubezpieczony rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej (wpis do (...), k. 23 akt KRUS). W związku z tym Prezes KRUS w dniu 31 grudnia 2015r. wydał decyzję o zmianie warunków podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników dla osób rozpoczynających wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej (decyzja z dnia 31 grudnia 2015r., k. 28 – 19 akt KRUS).

Uchwałą Nr 13/16/05/2016 z dnia 16 maja 2016r. ubezpieczony został powołany do rady nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) na kolejną kadencję z wynagrodzeniem wynoszącym miesięcznie 1/2 minimalnego wynagrodzenia

za pracę (uchwała Nr 13/16/05/2016 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z dnia 16 maja 2016r., k. 38 akt KRUS, pismo J. J. z dnia 30 maja 2016r., k. 37 akt KRUS). W 2017r. uzyskiwał 1.000 zł brutto miesięcznie, zaś od stycznia 2018r. – po 1.050 zł brutto miesięcznie (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 23 maja 2018r., k. 61 akt KRUS).

W dniu 22 grudnia 2017r. J. J. został powołany do Rady Nadzorczej (...) S.A. na czteroletnią kadencję w wynagrodzeniem miesięcznym wynoszącym 2.000 zł brutto. W styczniu 2018r. wypłacono ubezpieczonemu z ww. tytułu kwotę 2.645,16 zł, zaś w kolejnych miesiącach – po 2.000 zł miesięcznie (zaświadczenie z dnia 21 maja 2018r., k. 62 akt KRUS, pismo J. J. z dnia 25 maja 2018r., k. 59 – 60 akt KRUS).

Prezes KRUS w dniu 16 lipca 2018r. wydał decyzję stwierdzającą ustanie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno-rentowego J. J. od dnia 1 stycznia 2018 roku (decyzja z dnia 16 lipca 2018r., k. 72 akt KRUS).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny, Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów, które nie budziły wątpliwości i nie były kwestionowane przez strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. J. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 16 lipca 2018r. podlegało oddaleniu.

Spór w rozpatrywanej sprawie, który ma charakter prawny, bo okoliczności faktyczne nie są sporne, sprowadza się do oceny, czy w przypadku J. J. – tak jak przyjął organ rentowy - istnieją podstawy do ustania ubezpieczenia społecznego rolników w związku powołaniem do rady nadzorczej i osiąganym z tego tytułu przychodem.

Tytułem wstępu przypomnieć należy, że do 1 stycznia 2015r. rozpoczęcie przez osobę podlegającą ubezpieczeniu społecznemu rolników wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej bądź innej umowy, do której stosuje się przepisy o zleceniu bądź pełnienie funkcji w radzie nadzorczej prowadziło do objęcia jej powszechnym systemem ubezpieczenia społecznego. Wynikało to z przepisów art. 7 ust. 1 oraz art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 2017r., poz. 2336 ze zm.), które stanowią, że ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu, emerytalnemu oraz rentowemu podlega rolnik, jeżeli nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu. Wiązało się to też z tym, że ubezpieczenie rolnicze jest, co wynika z normy art. 5 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej jako: s.u.s.), ubezpieczeniem „słabszym”, co oznacza, że aktualizuje się tylko w sytuacji, w której rolnik nie podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych na podstawie s.u.s.

Powyższe zmieniło się z dniem 1 stycznia 2015r., kiedy na podstawie ustawy z 23 października 2014r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014r., poz. 1831, dalej jako: ustawa zmieniająca) wprowadzono do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przepis art. 5b, zgodnie z którym rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 s.u.s. lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania tej umowy lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągnany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów.

Wskazany przepis uległ następnie zmianie z dniem 31 grudnia 2016r., kiedy na podstawie ustawy z 21 października 2016r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016r., poz. 2043) podwyższono dopuszczalny limit wynagrodzenia do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Powyższa ustawa nowelizująca nie zawiera jakichkolwiek regulacji przejściowych, co oznacza w ocenie Sądu, że musi mieć zastosowanie do wszystkich spraw, w których decyzje dotyczące podlegania ubezpieczeniom społecznym zostały wydane już po jej wejściu w życie.

W omawianym przepisie art. 5b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ustawodawca posłużył się zwrotem „przychód osiągnany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym”. Jak trafnie zauważa K. Ś. (1) w artykule „Ubezpieczenie społeczne rolników a wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia” (Praca i Zabezpieczenie (...) 2018 nr 2, s. 14-18), z punktu widzenia wykładni systemowej przy dokonywaniu analizy zwrotu „w rozliczeniu miesięcznym” w pierwszej kolejności trzeba wskazać na regulacje ustawy z 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2017r., poz. 2148 ze zm.), w której ustawodawca - wprowadzając dla celów tej ustawy - wyraźnie uregulował, w jaki sposób dokonuje się „rozliczenia miesięcznego” na potrzeby ustalenia prawa do świadczenia przedemerytalnego. W art. 6b przedmiotowego aktu prawnego zostało wskazane jednoznacznie, że w celu dokonania rozliczenia miesięcznego organ rentowy ustala kwoty przychodu osiągnięte przez osobę uprawnioną do świadczenia przedemerytalnego w okresie kolejnych miesięcy roku rozliczeniowego i porównuje je z kwotami przychodu: dopuszczalną i graniczną”. Tym samym zwrot „w rozliczeniu miesięcznym” rozumiany jest jednoznacznie i nakazuje rozliczenie przychodu osiąganego w okresie rocznym. Podobny mechanizm został również zawarty w art. 103 - 106 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w którym wprowadzając podobnego wyrażenia, jak w przypadku art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników czy art. 6b ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, ale przychód rozlicza się w ujęciu rocznym, niezależnie od tego, jaka jego wysokość została osiągnięta w danym miesiącu. W zależności zatem od jego wysokości dochodzi do zmniejszenia albo zawieszenia wysokości pobieranego świadczenia. Roczne rozpatrywanie wysokości przychodu odpowiada zresztą jego ujmowaniu w przepisach prawa podatkowego.

Wskazane poglądy, które Sąd Okręgowy podziela, pokazują że konieczne byłoby „uwzględnianie przychodu nie „za dany miesiąc”, ale w rozliczeniu na dany miesiąc, a więc „w rozliczeniu miesięcznym”, tyle że z przychodu osiąganego w danym roku. W przypadku J. J. przychód roczny w związku z pełnionymi funkcjami w radach nadzorczych SM (...) oraz w (...) S.A. to kwota 36.600 zł, co w rozliczeniu miesięcznym daje kwotę 3.050 zł, a więc wyższą niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Zdaniem Sądu, w świetle powyższego, stanowisko, które w odwołaniu zaprezentował J. J. jest bezzasadne. Ubezpieczony wskazał na przychód w rozliczeniu miesięcznym, ale uwzględniany do wyliczenia z całego okresu kadencji w radzie nadzorczej. Tymczasem art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie daje podstaw do takiego wyliczenia. Wskazuje w ust. 1, że rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778), lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągnany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę, ustalonemu na podstawie odrębnych przepisów. Użyte w zacytowanym przepisie sformułowanie „lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej” nie odnosi się do zasad rozliczania przychodu. Na takie rozliczenie wskazuje końcowa część przepisu, w której nie ma odwołania do okresu pełnienia funkcji. Ustawodawca nie wskazał na rozliczenie miesięczne w okresie pełnienia funkcji, wobec czego nie było intencją ustawodawcy, by zaaprobować taki sposób wyliczenia, jaki przedstawił ubezpieczony. Wynikający natomiast z wykładni systemowej sposób rozliczenia przychodu, na jakim należy się opierać, dotyczy rozliczenia rocznego. We wspomnianej publikacji K. Ś. (2) wskazał również, że mogłoby to być również rozliczenie w okresie kwartalnym, jaki jest miarodajny dla rozliczeń składkowych rolników (art. 40 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). W takim wariantcie przychód J. J. w rozliczeniu miesięcznym także przekracza kwotę minimalnego wynagrodzenia.

Wobec powyższego decyzja Prezesa KRUS odpowiada prawu. Dlatego odwołanie, jako opartej na dowolnej wykładni art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁰ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

(...)